

1809. izgubila ona zelo veliko zemlje. Graničarska odredka karlovškega in banalskega (tedaj 6 regimentov), zraven pa še civilno Hrvatsko med Savo in Kolpo dobila je bila s tem Francija v svojo oblast. Vse to ozemlje pridružil je Napoleon I. po njem ustanovljenemu „Ilirskemu kraljestvu“. In tako je padel tudi Karlovec pod Francoza. Vse to mu je ostalo v lasti do l. 1813, ko si je Avstrija te pokrajine nazaj pribojevala.

Po takozvanih „hndih letih“ pričeli so se bili za Karlovec zopet srečni časi, morebiti najsrečnejši njegovega obstanka, kar je trajalo n. pr. do l. 1848. Reči se sme, da takrat je bil blagoslov božji v vsej popolnosti razlit čez Hrvatsko. Sledile so dobre letine, polja in vinogradi rodili so bogato, pri tem pa je ljudstvo poznalo malo potrebščin. In zlasti Karlovec je bil takrat posebno oblagodarjen; kajti ni bil le kot osredok tolikega prirodnega blagostanja, ampak imel je tudi še druge bogate vire na razpolaganje. Za njegove žitne trgovce dovaževalo se je iz Banata in Slavonije po Savi do Siseka, naprej gori pa po Kolpi v takozvanih „tombasih“ (dolgih pokritih ladijah) od sile žita, tako, da je bila okrog kolpskega mosta in naprej gori ob desnem obrežju Dobovca res prava ladjestaja kakor pri kakem primorskem mestu. Na tisoče vreč (žakljev) raznovrstnega žita znosili so težaki po strmem obrežju iz tombasov v skladišča ob Kolpi, odkoder se je razpečalo po vsej zgornji Granici, po civilni Hrvatski proti Primorju; pa tudi vsa naša kranjsko-dolenjska stran dobivala je od tam žito, tako da se je Karlovec za vse navedene pokrajine smel imenovati prava žitnica. Pa tudi hrastovih dog pripeljalo se je iz slovanskih in banatskih šum (gozdov) po zgoraj omenjenem vodnem potu (po Savi in Kolpi) neštevilne sile do Karlovca, odkoder so se potem na kolih razpeljavale proti morju. Dan na dan prihajali so iz Granice, Primorja in Kranjske vozniki, ki so se vračevali zopet z težko naloženimi vozovi raznovrstne robe iz Karlovca na vse strani. Leta 1848. pa je hipoma provzročilo velik prevrat. Tlaka in desetina ste bili sicer odpravljene, namesto nju pa je prišlo v deželo, kakor je zapisal neki Zagrebčan: „Tlačenje po ptuji birokraciji (uradništvu), poprej nikdar poznani davki, in vsiljevanje ptujega jezika (nemščine) v urade in šole“. Prvo in zadnje je trajalo kakih 10 let; teži davkov pa nosi še, kakor pri nas, tudi Hrvatska. Ko so bila pa v teku let še zgrajene železnice: Sisek-Zagreb - Zidani most - Trst - Reka, so zlasti ogrske železnice s svojimi nizkimi voznimi cenami potegnile ves promet na-se, vodena cesta po Kolpi med Siskom in Karlovcem je prejenjala popolnoma, kar mu je pa tudi spodrezalo žilo življenja kot trgovsko mesto. —

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Danijel Colladon. Dne 30 minolega mesca je v Genfu umrl sloveči fizik Daniel Colladon v 92. letu. Več let bil je profesor na centralni šoli v Parizu.

F. C. Kiär, slavni zdravnik in nerveški pisatelj umrl je te dni v Kristijaniji. Imel je 58 let.

Henrik René' Albert Guy de Maupassant umrl je dne 6. t. m. v Passyji v bolnici za bolne na živcih. Pokojnik je bil znan francoski pesnik in pisatelj novejših naturalistične smeri. Posebno je znan po svojih humorističnih črticah in kratkih novelah. Spisal je pa tudi nekaj večjih del. Rodil se je bil dne 5 avgusta 1850 leta na gradu Miromesnil v Normandiji

Prepeljanje kosti poljskega pesnika Slowackega. Od prevažanja kosti Lenakowiczewih je ostalo 3397 glj. Ta znesek se misli porabiti v to, da se kosti družega slovečega poljskega pesnika Slowackega prepelja iz tujine v domovino.

Ruska velika mesta. V Rusiji je 19 mest, ki imajo nad 100 tisoč prebivalcev in sicer: Peterburg 1.003.000, Moskva 808.000, Varšava 505.000, Odesa 343.000, Kijev 202.000, Riga 195.000, Harkov 188.000, Saratov 165.000, Lodz 150.000, Kazanj 135.000, Kišenev 130.000, Taškent 124.000, Vilna 120.000, Tiflis 105.000, Baku 104.000, Samara 103.000, Rostov ob Donu 102.000, Berdričov 101.000, Nikolajev 101.000

Slovanska knjižnica. Oktobra meseca začne v Gorici izhajati vsacih 14 dnij v zvezkih po 4 tiskane pole v mali osmerki Slovanska knjižnica. Prinašala bode po vzgledu podobnih podjetij pri družih slovanskih narodih prevode leposlovnih del iz raznih slovanskih jezikov. Za prevode bode skrbelo več mladih marljivih močij, ki mnogo obdajo. Tri povesti so že pripravljene za tisek. Natančnejši poziv priobči se pozneje. Letna naročnina bode znašala 2 glj. 60 kr ali 10 kr. za snopič. Posamični snopiči se bodo prodajali pa dražje. Pričakovati je, da bodo našla mnogo naročnikov, posebno ker nimamo obilo leposlovnega berila. Želeti je pa, da dela boljših slovanskih pisateljev spodrinejo pri nas nemške romane večkrat jako dvomljive vrednosti. Za dela slovanskih pisateljev zanimajo se zadnji čas celo Nemci in se dobe zlasti dela slavnega ruskega romanopisca Leva Tolskega že celo v raznih prevodih in izlajah Slovanska knjižnica bode tudi povzdigovalo narodno zavest, kar bode nas seznanjala z deli velicah slovanskih duhov. Naročnina naj se pošilja uredništvu „Soče“ v Gorici.

Novice.

— **Krst v cesarski hiši.** V nedeljo je bil v Pulju kišen novorojeni sin nadvojvode Karola Štefana. Krstil je škof poreški dr. Flapp. Krstni boter je bil kot zastopnik sv. Očeta nadvojvoda Albrecht Salvator. Novorojenec je dobil imena Lev, Karl, Marija, Ciril in Metod.

— **Odlikovanje.** Cesar je odlikoval načelnika kranjskega okrajnega cestnega odbora gosp. Jožefa Kržiča iz Trboj z zlatim zaslužnim križcem s krono.

— **Osobna vest.** Č. g. Janez Hladnik farni upravitelj v Rovtah nad Logatcem premeščen je za farnega vikarja v Črni vrh nad Idrijo.

— **Laskavo zahvalo** poslal je dež predsednik v p. prebl. gosp. baron Andrej Winkler „Matici Slovenski“, ker ga je imenovala častnim članom in mu izročila dotično diplomu.

— **Slavnost blagoslovljenja brizgalne** novoustanovljenega gasilnega društva v Delu pri Ljubljani se bode vršila v nedeljo dne 23. t. m.

— **Štipendije za učiteljski tečaj za deška ročna dela** na Dunaji so dobili in sicer 1. od vsl. deželnega odbora: gg. Rozman Florijan s Kiškega, Schober Ivan s Koprivnika, Hrovat Rudolf iz Orehka, Črnagoj Frančišek s Šmartnega, Repič Peter z Unca; 2. od sl. kranjske hranilnice: gg. Ivanec Frančišek iz Leskovca, Nagu Feliks iz Leskovca, Piš Rudolf